

ДО ПРОБЛЕМИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ З ОРГАНІЗАЦІЇ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

У статті висвітлюються та теоретично обґрунтовуються проблеми професійної підготовки студентів до організації фізичного виховання дошкільників.

Ключові слова: професійна підготовка, майбутні вихователі, організація фізичного виховання, діти дошкільного віку.

Постановка проблеми. Однією з провідних тенденцій розвитку сучасної системи освіти сьогодні виступає необхідність забезпечення умов її якісного оновлення адекватного соціокультурним і економічним потребам суспільства. З кожним роком підвищуються вимоги, до вихователя дітей дошкільного віку. Від того, які професійні знання, уміння, навички, рівень соціальної зрілості отримає майбутній виховatelj в університеті, залежатиме доля майбутнього України.

У зв'язку з цим проблема професійної підготовки майбутніх вихователів дітей дошкільного віку у вищих навчальних закладах є однією з актуальних проблем сучасності.

Важливо відмітити, що жодна з педагогічних професій не вимагає володіння таким спектром професійно-педагогічних та методичних умінь і навичок, як професія вихователя дітей дошкільного віку.

Сучасному дошкільному закладу необхідний педагог – професіонал, оскільки засвоєння дитиною фізкультурних цінностей відбувається в перші сім років життя, коли у дітей формуються найважливіші рухові навички, закладаються основи здоров'я, створюються вирішальні передумови всебічного розвитку особистості. Це період найбільш цінний з точки зору результативності педагогічної дії. Тому, на нашу думку для залучення дітей до турботи про своє здоров'я повинні бути залучені не тільки фахівці в галузі фізичної культури, але і медичні працівники, батьки, психологи.

Аналіз досліджень та публікацій. Дослідження даної проблеми зажадало звернутися до робіт фахівців різних наук, що вивчають людину, – педагогам, психологам, біологам, соціологам, філософам історикам та ін.

Ідеї підготовки педагогів до виховання здорових, всебічно розвинених дітей, знайшли своє віддзеркалення в радянський період, в наукових працях П. Блонського, Н. Крупської, А. Луначарського, П. Лесгафта, А. Макаренка, В. Сухомлинського, К. Ушинського та ін.

На сучасному етапі розвитку науки дослідженням методологічного значення для постановки і вирішення проблеми фізичного виховання дітей дошкільного віку займалися Н. Аркадьєва, А. Богуш, Е. Вільчковський, О. Курок, Н. Денисенко, А. Кенеман, Д. Хухлаєва, Т. Поніманська, та ін.. Проблема підготовки фахівців у вищих навчальних закладах є предметом досліджень багатьох учених: А. Алексюка, Л. Артемової, І. Беха, В. Бондаря, Г. Бельєнкої, О. Богініч, І. Зязюна, Л. Загородньої та ін..

Дослідження багатьох авторів Л. Глазиріна, Н. Денисенко, Т. Дмитренко, Н. Лурі, та ін., переконують, що рівень фізичної культури та фізичне вдосконалення залежить від ефективності організації навчально-виховного процесу в дошкільному навчальному закладі, виховання в родині, дотримання дитиною гігієнічних вимог, наявності позитивної мотивації до діяльності, спрямованої на фізичне самовдосконалення.

Проте слід зазначити, що проблема підготовки майбутніх вихователів до організації фізичного виховання в дошкільних навчальних закладах не знайшла свого належного висвітлення в науково-педагогічних дослідженнях.

Вивченню суті процесу формування потреби у фізичному самоудосконаленні і самовихованні у студентів педагогічних вузів і дітей дошкільного віку присвячені дослідження Н. Алябєвой, В. Беляєвой, А. Внукова, В. Усманова та ін.

Питання мотиваційно-ціннісного відношення студентів до фізичної культури і спорту знаходять віддзеркалення в дослідженнях В. Бауєра, О. Борецької, Р. Валиахметова, М. Віленського, Т. Володько, А. Васильєва, Г. Карповського, М. Мацук, Б. Новікова, Р. Сафіна та ін., в яких обґрунтована взаємообумовленість виховання і самовиховання, що визначає значення ціннісних орієнтацій у формуванні особистості.

Аналіз психолого-педагогічної літератури, присвяченій проблемі підготовки майбутніх вихователів до організації фізичного виховання дітей дошкільного віку показують, що ця проблема в різних аспектах розроблялася вченими. Дані наукових досліджень багатьох авторів підтверджують, що більшість студентів, що закінчили педагогічні університети, не уміють планувати і проводити фізкультурно-оздоровчі заходи в режимі дня дошкільного закладу (спортивні свята, рухливі ігри, дні здоров'я, спортивні секції, фізкультурні

розваги) оскільки не мають фахових знань, умінь і навичок. Тому необхідна спеціальна підготовка майбутніх вихователів до організації фізичного виховання дітей дошкільного віку.

Мета статті – проаналізувати особливості процесу професійної підготовки майбутніх вихователів до організації фізичного виховання дошкільників у дошкільних навчальних закладах.

Виклад матеріалу. У системі вищої педагогічної освіти останніми роками відбулися значні зміни. Перш за все, по-новому звучить основна мета професійно-педагогічної підготовки фахівця: сформувати педагога – дослідника, мислячого практика, що володіє професіоналізмом і компетентністю. У зв'язку з цим здійснюється перегляд змісту педагогічної освіти, розробляються нові навчальні плани, коректуються програми навчальних дисциплін психолого-педагогічного циклу з метою посилення їх аксиологічних орієнтирів. Фізичне виховання у дошкільному закладі – це процес залучення дитини до цінностей фізичної культури як однієї з передумов формування гармонійно розвиненої особистості.

Фізичне виховання у дошкільному навчальному закладі є частиною загальнодержавної системи фізичного виховання. Воно проводиться з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей дітей при обов'язковому контакті з сім'єю дошкільника.

Метою фізичного виховання є досягнення високого рівня здоров'я дошкільника і формування фундаменту фізичної культури майбутньої дорослої людини.

Фізичне виховання в дошкільних закладах здійснюється згідно Закону України "Про освіту", "Про дошкільну освіту", пріоритетних напрямках Національної доктрини розвитку освіти України у XXI столітті, Базового компонента дошкільної освіти в Україні та інших програмних документах.

В умовах зростання об'ємів і інтенсивності навчально-пізнавальної діяльності особливої актуальності набуває пошук нових форм, шляхів і засобів підвищення ефективності фізкультурно-оздоровчої роботи з дітьми, що знайшли віддзеркалення у ряді затверджених програм "Впевнений старт", "Українське дошкільня", "Театр фізичного розвитку й оздоровлення" та ін. У них представлені сучасні тенденції розвитку системи фізичного виховання в дитячих дошкільних навчальних закладах в умовах реформування освіти. Враховуючи стан здоров'я, рівень фізичного і рухового розвитку дітей, матеріально-технічну базу, завідувач дошкільного навчального закладу визначає пріоритетні напрямки і форми роботи по фізичному вихованню, засоби фізичного виховання, специфіку фізкультурно-оздоровчих заходів на навчальний рік.

Розвиток, навчання, виховання – ці три сторони єдиного освітнього процесу – знаходять повне втілення в структурі і змісті розділу "Фізична культура" в державній програмі розвитку дітей старшого дошкільного віку "Впевнений старт".

Стрижнем фізичної культури в дошкільній установі є оптимальна рухова активність дітей, представлена різними видами рухової діяльності і формами її організації. Педагоги широко використовують фізичну культуру не тільки для зміцнення здоров'я, розвитку фізичних здібностей, але і для розвитку особистості дитини в цілому, його позитивного "образу Я", відчуття самоцінності, творчих здібностей та впевненості в собі.

У розділі "Фізична культура" реалізується здоров'язберігаюча педагогічна технологія, в основі якої лежить поняття "здоров'я", запропонована Всесвітньою організацією охорони здоров'я (ВООЗ).

Проявляючи турботу про збереження і зміцнення здоров'я, необхідно приділити особливу увагу формуванню потреби в здоровому способі життя у вихованців, бо обов'язковою складовою здорового способу життя є потреба у фізичних вправах.

Педагогічна технологія фізичного виховання розглядається як системний педагогічний процес, направлений на позитивну динаміку індивідуальних показників здоров'я, фізичного і рухового розвитку дітей дошкільного віку, що забезпечує формування особистості дошкільника засобами фізичної культури.

Технологічним процесом передбачаються наступні обов'язкові види діяльності педагога:

1) діагностика і прогнозування показників фізичного стану кожної дитини в діапазоні його "найближчі зони розвитку";

2) корегувальна робота; створення умов здорового способу життя і розвиваючого фізкультурно-ігрового середовища;

3) тісна взаємодія з батьками вихованців;

4) моніторинг і оцінка ефективності фізичного виховання як цілісного педагогічного процесу.

У річному циклі процес фізичного виховання будується наступним чином. На початку кожного навчального року (у вересні) проводиться діагностика:

1) соматичного стану дітей, за наслідками якої визначається "найближча зона" здоров'я;

2) фізичного і рухового розвитку для кожної дитини, тобто прогнозуються кінцеві результати.

Далі розробляється система здорового способу життя, що включає:

1) вибір форм і методів індивідуальної і диференційованої корегувальної роботи;

2) створення розвиваючого і фізкультурно-ігрового середовища;

3) вирішення завдань і форм співпраці з сім'ями вихованців. Така чітко продумана взаємодія, допомагає забезпечити свідомість і цілеспрямованість організації системи фізичного виховання, її результативність, а також створює фундамент здоров'язберігаючого освітнього процесу в дошкільному закладі.

Здійснюючи навчально-виховний процес, педагоги і медичні працівники, оцінюють ефективність поточних фізкультурно-оздоровчих заходів; при необхідності шукають додаткові засоби оздоровлення, корегують зміст і методики оздоровчого процесу.

На основі вище зазначеного, необхідно у межах вищого навчального закладу створювати умови для найбільш ефективного забезпечення готовності майбутніх вихователів до організації фізичного виховання дітей дошкільного віку.

Висновок. Проведений теоретичний аналіз вказує на те, що організація фізичного виховання дітей дошкільного віку розглядається як багатокomпонентне явище. Цілком очевидно, що основним механізмом удосконалення системи професійної підготовки майбутніх вихователів до організації фізичного виховання дітей дошкільного віку є активізація навчальної діяльності самого суб'єкта професійної підготовки. Формування у нього прагнення до самостійного планування траєкторії власної навчальної діяльності з урахуванням індивідуальних можливостей.

Перспективу подальших наукових досліджень вбачаємо у вивченні суперечностей між потребою педагогічної практики в підготовці вихователів до організації фізичного виховання дітей дошкільного віку і недостатньою підготовкою студентів до даного виду діяльності в педагогічному вузі.

Використані джерела

1. Беленька Г. В. Вихователь дітей дошкільного віку: становлення фахівця в умовах навчання: Монографія / Г.В. Беленька. – К.: Світич, 2006. – 148 с.
2. Богініч О. Л. Шляхи вдосконалення системи підготовки фахівців дошкільної освіти / О. Л. Богініч // "Педагогічна наука: історія, теорія, практика, тенденції розвитку" Вісник Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького, 2008. – Вип. №1. – С 42 – 46.
3. Вільчковський Е. С Теорія і методика фізичного виховання дітей дошкільного віку: нав. посіб. / Е.С. Вільчковський, О. І. Курок. – Суми : Університетська книга, 2011. – 428 с.
4. Денисенко Н. Ф. Теоретичні засади та технологія управління системою фізичного виховання дітей дошкільних навчальних закладів: автореф. дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.08 / Н. Ф. Денисенко // Запорізький обласний ін-т післядипломної педагогічної освіти. – Запоріжжя, 2002. – 35 с.
5. Рудік О. А. Настільна книга вихователя-методиста ДНЗ / О. А. Рудік. – Х. : Основа, 2010. – 331 с.

Koshel V.

TO THE PROBLEM OF FUTURE KINDERGARTENERS' PROFESSIONAL PREPARATION IN ORGANIZING PRESCHOOL LEARNERS' PHYSICAL EDUCATION

In the article highlights up and theoretically the problems of professional preparation of students are grounded to organization of physical education of under-fives.

Key words: *professional preparation, future educators, organization of physical education to put preschool age.*

Стаття надійшла до редакції 12.05.13